75 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-5740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 173. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ВЕРЕСНЯ 1968 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1968 No. 173. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 18 вересня, 1968

В АМЕРИЦІ

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРАЦІ ЗМОЖЕ ЗМЕНШУВАТИ число безробітних, а не його збільшувати, коли її мудро будуть використовувати — звітує Спільна Економічна Комісія Конгресу. Ця Комісія плянує розв'язати проблему безробіття головним чином в незаможних міських дільницях. Але для зменшення числа безробітних треба буде: 1. Поширити перевишкільну програму за допомогою Уряду, промислу і робітничих спілок. 2. Треба вповні зліквідувати всяку дискримінацію при затрудненні робітників. 3. Відбудувати міські нетри та заохочувати мешканців сільських районів не переселюватися до міста, бо це збільшує кризу у великих містах.

ЛАТИНСЬКІ АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ бояться американської технології та опанування Південної Америки за допомогою американських капіталів. Політики з країн Латинської Америки настрашилися книжки француза Жан Жака Сервана-Шрайбера під заголовком „Американський виклик". В цій книжці французький автор підкреслює впливи американських капіталів в Европі та закликає до оборони проти цих впливів. В латинських американських країнах зростає націоналізм, який не дозволяє розвиватися міжамериканській ідеї співпраці в дусі Союзу для Поступу, який заініціював був покійний президент Джан Ф. Кеннеді в 1961-му році.

У ВАШИНҐТОНІ ПОКАСУВАЛИ ДЕЯКІ дипломатичні прийняття в амбасадах внаслідок природних катастроф або міжнародних подій. І так іранська та чілійська амбасади відкликали балі, бо в Ірані й Чіле були катастрофи: в Ірані жахливий землетрус спричинив смерть 10,000 осіб та зробив великі матеріяльні втрати. Ще не знати, як будуть цього року відзначати 26-го жовтня народини іранського шаха, бо шах і його дружина працюють над допомогою населенню, яке потерпіло від землетрусу. Чілійська амбасада скасувала прийняття в день самостійности, бо в Чіле панувала велика посуха. Савді Арабія не робить прийняття 23-го вересня, бо вона потребує грошей на допомогу палестинським втікачам-арабам.

СТРАЙК УЧИТЕЛІВ В НЮЙОРКСЬКИХ публічних початкових і середніх школах не спричинений матеріяльними вимогами, як це було минулого року, коли Учительська Спілка добилася була більших платень для своїх членів за допомогою страйку. Учителі цього року домагаються, щоб 10 учителів, які були незаконно перенесені минулого року місцевою шкільною владою, могли знов працювати на своїх давніх місцях. Спілка вимагає, щоб в школах були встановлені невтральні обсерватори, які звітували б про погрози та застрашування учителів в деяких школах. Голова Спілки Алберт Шенкер минулого року сидів 15 днів в тюрмі за незаконний страйк, це саме може бути і цього року. Страйк триває.

У СВІТІ

У ПАРИЖІ РОЗПОЧАЛАСЬ конференція про людські права, яку скликали Неурядові міжнародні організації. На першому засіданні був приявним також генеральний секретар ОН У Тант. Президент Замбії д-р Кеннет Каунда розплакався під час своєї промови, в якій наводив приклади принижування людської гідности в Південно-Африканському Союзі, де три мільйони білих панують над 14 мільйонами чорних, заперечивши їм рівні права.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН У ТАНТ ВИСЛОВИВСЯ в Парижі, де він був на конференції про людські права, за повне припинення бомбардування Північного В'єтнаму, без чого, сказав він, не буде поступу на Паризькій конференції ЗСА й Північного В'єтнаму. Північно-в'єтнамські комуністи апелювали до нього, як азійця, щоб він ужив свого впливу на ЗСА по лінії їхніх вимог. У Тант ніколи не натаврував був північно-в'єтнамської аґресії ані терору комуністів супроти цивільного населення у Південному В'єтнамі.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ МІШЕЛЬ ДЕБРЕ РІШУЧЕ ЗАПЕРЕЧИВ закид канадійського прем'єра Елліо Трудо, наче б голова французької державної Комісії для оборони і поширення французької мови, Філіпп Россільйон, приїздив до Канади для ведення протидержавної пропаґанди й нацьковування канадійських французів. Закид канадійського прим'єра наробив багато шуму у французькій пресі.

У БУКАРЕШТІ ДАЛІ ПОШИРЕНІ поголоски, наче б Совєти наполягають на румунський уряд, щоб той „доказав свою вірність" союзові з СССР й іншими комуністичними країнами з Варшавського пакту та дозволив на військові маневри членських держав того пакту на румунській території. Румунські керівні кола далі не погоджуються на це, лякаючись, що совєтські війська, вступивши на територію Румунії, більше з неї не відійдуть.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" НАТАВРУВАЛА низький рівень провінційної совєтської преси, повчаючи її, що треба приносити більше інформацій, а менше вигадок. „Правда" вимагає від редакторів провінційних газет, щоб вони виявили „більше ініціятиви й енерґії" у добуванні цікавих вісток льокального характеру. „Правда" забула, що вся совєтська преса смертельно нудна й суха, перевантажена пропаґандою.

ПРЕЗИДЕНТОМ НОВОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН СТАНЕ міністер закордонних справ Гватемалі Еміліо Ареналес Каталян. Зате президентом Генеральної Асамблеї на 1969 рік буде вперше жінка, муринка Енджі Брукс, віцеміністер закордонних справ Ліберії.

В Ню Йорку помер Іван Малець, видатний союзовий діяч

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 17-го вересня 1968 р. тут в Загальному Шпиталі на Асторії помер ненадійно бо на 45-ому році життя сл. п. Іван Малець довголітній секретар Братства св. Володимира, 130-го Відділу Українського Народного Союзу в Ню Йорку. Покійний народився 8-го липня 1923 року в Старому Селі, повіту Рава Руська, як син Івана й Анни Серафин. До ЗСА прибув у 1949 й в декілька місяців після цього забезпечився в УНСоюзі, в якому праці брав живу участь, и згодом став його секретарем, яким залишився до смерти. Покійний був також активний в загальній громадськім житті й був прикладом доброго громадянина. Залишив в смутку дружину Наталію та сина Богдана, студента медицини в Мадриді, Еспанія.

Сенатська Правнича Комісія затвердила номінацію Фортаса

Вашингтон. — Сенатська Правнича Комісія більшістю 11-ох до 6-ох голосів затвердила номінацію судді Найвищого Суду ЗСА Ейба Фортаса на головнго суддю цього ж Суду. Справу цю розглядатиме повний Сенат в найближчому тижні. Сподіваються, що республіканці на спілку з південними демократами вестимуть обструкцію в Сенаті і своїми промовами не допустять до того, щоб Сенат міг голосувати в справі Фортаса. Навіть прихильники Фортаса сумніваються, чи знайдеться в Сенаті більшість двох третіх голосів ,потрібна до затвердження номінації. Тим часом виявився новий факт, який може причинитися до того, що сенатори не будуть підтримувати номінацію Фортаса. Між жертводавцями, які склали $30.000 на заплачення гонорару за ведення семінара суддею Е. Фортасом цього літа, є Трой В. Пост, батько Троя В. Поста молодшого, який засуджений до дворічної тюрми, і який апелює до Окружного Апеляційного Суду, а пізніше зможе апелювати і до Найвищого Суду ЗСА, головним суддею якого мав би бути Фортас. Приятелі Е. Фортаса заперечують, що він знав про пожертву Поста сеньйора ,але ця справа залишає неприємне враження на деяких сенаторів.

Президент підтримує кандидатуру Гомфрі

Вашингтон. — Президент Джансон 17-го вересня сильно підкреслив те, що він підтримує кандидатуру віце-президента Гомфрі. Президент досі вже двічі заявляв, що він підтримує кандидатуру свого віце-президента, але тепер він з притиском заявив в депеші до Стейтової Демократичної Конвенції в Остіні в Тексасі, що Гомфрі є бойовик і патріот, який впродовж 20-ох років стояв при ньому в боротьбі за краще життя американського народу. Президент підкреслює відвагу Гомфрі, його громадське ставлення до різних проблем та його захват справою Америки. Президент заявив в цій депеші, що „саме з тих причин я був вибрав собі його на віце-президента. Він здобув собі довір'я в мене і подив, як людина, що має найкращі кваліфікації на це, щоб стати президентом". Президент заявляє, що тепер він ще більше переконаний в тому, що Гомфрі надається на пост президента цієї країни.

На пленумі Сенату рішиться доля нового атомового договору

Вашингтон. — Сенатська Комісія для закордонних зв'язків вирішила 13 голосами проти 3-ох передати міжнародний договір проти поширення атомової зброї на пленум Сенату. Таким чином цей контроверсійний договір, складений в кількалітніх переговорах між ЗСА і СССР, прийде на форум сенатського пленуму в найближчому тижні. Однак далі дуже сумнівно, чи Сенат ратифікує його тепер, бо для ратифікації треба двох третіх голосів, а збільшилось число опонентів. На зріст опозиції, головно в рядах республіканців, найбільше вплинув факт совєтської окупації Чехо-Словаччини: у тому договорі сказано, що ніякій атомовій державі не вільно стосувати сили ані погрожувати силою супроти держави неатомової — а Совєти зразу же зламали ту постанову, вмаршувавши до Чехо-Словаччини. Далі, республіканський кандидат на президента ЗСА Ричард Ніксон висловився проти ратифікування того договору в теперішньому часі і тому й становище республіканських сенаторів стало більш неохоче. Однак Уряд наполягає на швидке переведення тієї ратифікації, орудуючи головно таким арґументом, що коли ЗСА будуть отягатись з ратифікацією того договору, то тим паче не захочуть підписати його такі держави, як Західня Німеччина, Японія, Італія, Індія й Ізраїль, себто ті країни, що їх високорозвинений промисл уможливлює створення атомової зброї в недалекому часі. Конґрес розійдеться в половині жовтня і не відомо, чи зійдеться на надзвичайну сесію ще після президентських виборів в листопаді ц. р.

Президент Джансон проти збільшення ціни на авта

Вашингтон. — Президент Джансон заявив, що збільшення ціни на авта моделів 1969, про яке повідомила автомобілева Корпорація Крайслера є занадто велике і воно протидіє змаганням Уряду спинити інфляцію. Корпорація Крайслера повідомила, що збільшує ціну на авта моделів 1969 року на 2.9 відсотка, це значить на $89. Артур Окун, представник Президентської Комісії в справах стабілізації цін, сказав, що це збільшення ціни завелике, і що воно не відповідає дійсному збільшенню коштів продукції та є інфляційне. Ще не знати, що зроблять інші великі автові корпорації, такі як Дженерал МБоторс і Фордова Моторова Компанія.

Помер Григорій Степаник, довголітній секретар і останньо предсідник 336-го Відділу УНСоюзу

Клівленд, Огайо. — До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіло повідомлення від секретаря 336-го Відділу Григорія Кісіля, що 10-го вересня помер на 76-ому році життя Григорій Степаник, колишній довголітній секретар 336-го Відділу УНСоюзу Т-ва „Сокіл" у Клівленді, а останньо його предсідник. Покійний Григорій Степаник народився 20-го вересня 1892 року в с. Сущиця повіт Старий Самбір. Членом УНСоюзу став він 30-го січня 1917 року, виконував уряд секретаря Відділу в роках 1926-1937, а на пості предсідника Відділу був в роках 1943-1967. Покійний був відданим союзовим і громадським діячем, був кількакратно делеґатом на Конвенціях УНСоюзу та представнином до Злучених Українських Організацій Клівленду. Полишив у смутку дружину Олену, дочку Катерину Гавронську та трьох синів Мирослава, Володимира й Івана, 15 внуків і 5 правнуків. Всіх їх вписав Покійний в члени УНСоюзу. Своєму повідомлення про велику втрату союзової громади в Клівленді закінчує секретар Відділу Григорій Кісіль ствердженням: „коб усі члени поступали і працювали так віддано для УНСоюзу, як Покійний, тоді наш Союз мав би тепер не 88,000, але 800,000 членів".

ТАКОЖ НІМЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ ДОБАЧУЄ УКРАЇНСЬКИЙ АРҐУМЕНТ У СОВЄТСЬКІЙ ІНВАЗІЇ НА ЧССР

У вчорашньому виданні „Свободи" надруковано переклад кореспонденції з Будапешту відомого американського журналіста Джорджа Веллера, який вважає, що „Україна була бракуючим звеном у незакінченій розв'язці загадки щодо мотивів совєтського нападу на Чехо-Словаччину" та що Москва згнобила ту країну зі страху, що „пошесть лібералізації та демократизації" чеського комуністичного режиму може поширитись на Україну, що в „гарячокровних українців могло б означати революцію". Подібні думки висловив також відомий німецький ілюстрований тижневик "Der Spiegel" з 26-го серпня ц.р. Ще перед нападом СССР на Чехо-Словаччину цей тижневик вислав групу своїх редакторів, на чолі з Дітером Вільде, до Праги. Вони мали вивчити на місці докладно всі зміни в житті Чехо-Словаччини після скинення сталінського намісника Новотного. Повернувшись до Західньої Німеччини, представники „Дер Шпіґеля", в тому Крістіян Шмідт-Госр, поінформували на сторінках свого журналу про всі зібрані відомості. Основний зміст їх ревеляцій тут переказуємо:

Незабаром після того, як у Празі було усунено Новотного і до влади прийшов реформатор Дубчек, радіостанція в Пряшеві, розташована поблизу кордону з СССР, зокрема з Українською ССР, розпочала надавати систематичні програми українською мовою — для української меншини в ЧССР, що живе в основному на Пряшівщині. Ті радіопрограми постійно пояснювали зміст і суть лібералізаційних реформ у Чехо-Словаччині, включно із згадками про віднову Української Греко-Католицької Церкви, про можливість створення в ЧССР кількох партій — замість одніеї комуністичної і т. д. Ці радіопрограми слухали не тільки в ЧССР, а і в сусідній Україні, де особливо в західній частині живуть сильні атисовєтські націоналістичні тенденції. Перека-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Захід перестеріг СССР проти інвазії до Західньої Німеччини

Вашингтон. — Державний Департамент проголосив заяву, що у випадку совєтської інвазії до Німецької Федеративної Республіки — прийде „негайна відповідь альянтів". Водночас Державний Департамент заперечив совєтське твердження, начеб т. зв. „ворожі" статті чартеру Об'єднаних Націй дають право Совєтам інтервеніювати в Західній Німеччині. За чартером ОН, що його склали ще наприкінці другої світової війни, 53 і 107 статті говорять про право вжити „заходів реґіонального характеру" проти „відновленої аґресивної політики" „кожної ворожої держави". Совєти покликалися двічі в нотах до Західньої Німеччини на ті статті, які ніби дають їм право інтервеніювати проти „відродженої нацистської загрози". Совєтська інвазія в Чехо-Словаччині й стаціонування совєтських дивізій на кордоні Західньої Німеччи породили острах, що Совєти дійсно шукають собі тільки будь-якої притоки, вмаршувати до Західньої Німеччини. Подібні заяви, що ті статті чартеру ОН не дають Совєтам права інтервеніювати в Західній Німеччині, склали Британія і Франція, дармащо вони промовчали пересторогу щодо негайної реакції держав Атлантійського Союзу у випадку совєтської аґресії проти Німецької Федеративної Республіки.

Дубчек знову поїде до Москви

Прага. — Після засідання 21-членної Президії ЦК чеської компартії проголошено комунікат, в якому заповіджено „дальші двосторонні політичні дискусії в недалекому майбутньому". З чеських кол повідомлено, що у виконанні тієї постанови перший секретар компартії Александер Дубчек поїде з кінцем цього тижня до Москви. В складі чесько-словацької делеґації буде знаходитись теж перший секретар словацької компартії, Ґустав Гусак, що його большевики хотіли б зробити наступником Дубчека. На тому засіданні чеської керівної верхівки обмірковано висліди недавньої подорожі до Москви прем'єра Ольдріха Черніка, який підписав в Москві нову торговельну умову з СССР. Рішено відновити видання туристичних віз закордонним відвідувачам: від 20 серпня ц. р., себто дня совєтської інвазії, чеські закордонні консуляти видавали візи тільки торговельним представникам. Зате не привернено практики, заведеної в цьому році в ході демократизації режиму, що візи видавано на самому летовищі під Прагою .В минулому році було в ЧССР 4 мільйони закордонних туристів, з того кругло один мільйон з західних країн, в тому 40.0000 американців. Згаданий вгорі Ґустав Гусак у промові у Братиславі заявив, що взаємини між Чехо-Словаччиною і Совєтським Союзом, стали вже „майже нормальними". Спілка чехо-словацьких письменників відбула вперше своє зібрання на якому ствердженo, що спілка змагає до „свободи одиниці, суверенности держави й демократичного соціялізму". Появились перші політичні карикатури в деяких часописах, — між іншим карикатура, як на кордоні митний службовик дивиться до середини голови подорожнього, „чи нема там контрреволюції".

На Союзівці відбудеться велика зустріч станиславівців

Союзівка, Керґонксон. — У суботу й неділю 21-22 вересня, заходами Центрального Комітету Станиславівщини, відбудеться другий з черги загальний З'їзд колишніх жителів відомої української области Станіславівщини, з участю Президента СКВУ о. д-ра Василя Кушніра та з великою мистецькою програмою, що її підготовляє мистець Лідія Крушельницька. Крім організаційних справ та обговорення пропам'ятної книги — „Альманаху Станиславівщини", гості - земляки матимуть чудову нагоду зустрітись, зробити спільну світлину, розважитись на бенкеті й забаві з танцями, до якої гратиме оркестра Б. Гірняка. У неділю — Служба Божа та прощальне снідання. Замовляти нічліги можна ще тільки телефоном на „Союзівці": (914) 626-5641.

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП КАРДИНАЛ ЙОСИФ ЗАВІТАВ ДО УКРАЇНЦІВ АРҐЕНТИНИ ЯК ПОЧЕСНИЙ ГІСТЬ ДЕРЖАВИ

Буенос Айрес (Ст. К.). — Після закінчення 39-го Євхаристійного Конґресу в Боґоті, наш Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф, відвідавши українців у Венесуелі та Бразилії, зі своїм почотом Владик прибув у п'ятницю, 6-го вересня 1968, до Буенос Айрес, де на міжнародному летовищі Есейса о год. 20:15 привітали його найсердечніше українці Арґентини під проводом першого Екзарха Преосв. Кир Андрія Сапеляка, як також Уряд держави, Папський Нунцій Архиєпископ Умберто Моцоні і римо-католицька Церква. Яких тисячу осіб вичікували нашого Верховного Архиєрея у двох просторих залях, на обсерваційнім поверсі і на зовні будинку — і їм довелося годину чекати спізненого літака бразилійської летунської лінії Varig.

Прибулого Верховного Архиєпископа привітали діти із садочка Сестер Василіянок, при чому ред. Гр. Голіян підніс хліб і сіль, — а гаряче вітання висловили: Екзарх Преосв. Андрій та п. Т. Хомишин, голова Ради Української Центральної Репрезентації. Іменем Арґентинської держави п. Жауль Оскар Десита відчитав грамоту міністерства закордонних справ і культу, за підписом міністра Констаменте-с-а, якою Арґентинська Республіка вітала у себе Кардинала Йосифа Сліпого як почесного державного гостя.

Також представник інтендента (посадника) столиці Буенос Айрес привітав Гостя держави і столиці. Католицьку Церкву репрезентував Апостольський Нунцій і три єпископи із столиці.

Наш Первоієрарх подякував Державі в еспанській мові, а українцям нагадав відвідини тут в 1921 році свого великого попередника Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького та говорив про єдність Церкви.

Між шпаліром молоді в одностроях СУМ і Пласту підійшов Гість до державних авт, якими подався до Нунціятури на двотижневий побут. Верх. Архиєрея від 16-го червня ц.р. вірно супроводять три канадійські Владики: Митрополит Максим та Єпископи Ніл й Ізидор. З ними до Буенос Айресу прибув теж і Єпископ Йосиф Мартинець з сусідньої Бразилії. Митрополит Максим і Єпископ Йосиф, після головних дводенних урочистостей, відлетіли до своїх держав, кликані важливими обов'язками, а Преосвященні Ніл та Ізидор всі ці три місяці співслужать з Їх Блаженством у всіх Богослуженнях та беруть участь в авдієнціях у достойників різних урядів і при всіх чинностях нашого Архипастиря. З ними очевидно є завжди усміхнений і услужливий, як і ввесь подорожуючий почот репрезентації Української Католицької Церкви, секретар Кардила о. шамбелян д-р Мирослав Марусин.

Три місяці подорожування по різних державах вимагає великого труду, здоров'я і видержливости. Перш усього хочу заспокоїти цікавість читачів на північнім континенті запевненням, що наш Архипастир почувається добре, здоровий, бадьорий і має силу працювати від шостої ранку до одинадцятої ночі всі сім днів у тижні, всі ці літні місяці.

Приїзд Блаженнішого Верховного Архиєпископа на землю Визволителя Сан Мартина оживив українську збірноту від столиці Буенос Айрес по колиску українського поселення у провінції Чако аж по Параґвай. Підготовкою прийнять у столиці займався сам Екзарх Преосв. Андрій з канцлером о. Василем Королем і найближчими священиками (о. Балук, о. Породько і другі) та Монахинями. Всі вони мали повну піддержку держави і римо-кат. Церкви, як теж преси і телевізії.

Члени Виконавчого Органу УНРади в ЗСА відбули наради

Ню Йорк. — В суботу, 14-го вересня, тут у приміщеннях Представництва Виконавчого Органу. УНРади в ЗСА відбулося чергове засідання членів Виконавчого Органу і цього Представництва з участю президента УНР в екзилі Миколи Лівицького та віце-президента Миколи Степаненка. В нарадах, які їх відкрив та ними проводив заступник голови Виконавчого Органу д-р К. Паньківський, крім нього взяли участь: д-р В. Михайлів, д-р З. Городиський, проф. Є. Федоренко, ген. А. Валійський, д-р Р. Барановський, інж. Р. Гасцький та голова Представництва і член В. О. дир. І. М. Крамаренко. Обмірковано біжучі справи, а приявний на засіданню президент М. Лівицький інформував про працю та завдання органів Державного Центру УНР в Европі, зокрема на зовнішньому відтинку.

О. д-р М. М. Соловій, ЧСВВ, професором в Оттавськім університеті

Оттава, Канада. — З початком вересня ц. р. Оттавський Університет (University of Ottawa) покликав о. д-ра Мелетія М. Соловія, ЧСВВ, на професора Східнього Богословія та Літургіки на Богословському Факультеті, (що має назву: „Сейнт Пол Юніверситі") О. проф. М. Соловій вже почав свої виклади на тему: „Введення в Східнє Літургічне Богословія".

Отець проф. М. Соловій закінчив свої богословські студії у Відні докторатом із Богословія (1944 р.), як теж осягнув ступінь доктора Східніх Наук на Орієнтальному Інституті в Римі (1950 р.). Прибувши до Канади (1950 р.), був він керівником новіціяту оо. Василіян у Мондар, Альберта (1950-1953), а згодом працював про видавництві оо. Василіян і в редакції журналу „Світло" в Торонті (1953-1960). У 1960 р. настоятелі Чину покликали його до ЗСА, де він через 8 років (1960-1968) працював як душпастир, місіонар, проповідник і радіопромовець у Ню Йорку при парохії св. Юра. Знаний він теж українському громадянству в Канаді і ЗСА як доповідач на східні, церковні теми і як дописувач до різних українських журналів і часописів, в тому й „Свободи". Отець д-р М. Соловій видав між іншими: „Пропам'ятна Книга оо. Василіян у Канаді, 50 літ на службі Богові й народові (1902-1952"), Торонто 1953, „Божественна Літургія, Історія „Розвиток, Пояснення", Рим 1964; „Святий Йосафат Кунцевич, Його життя і доба", Торонто 1967. Його праця про Божественну Літургію вийде при кінці цього року в англійському перекладі накладом Католицького Університету у Вашинґтоні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Найболючіше місце імперії

Діставши в спадщину від царського режиму філософію російської імперії, як єдиної і неподільної „святої матушки Росії", московські большевики згармонізували ту філософію з місійним післанництвом комунізму, що повинен заволодіти світом, і застосували її у своїй внутрішній та закордонній політиці. Всі реформи державного устрою нової Росії, перетвореної ніби на союз „самостійних" та автономних держав, як також усі закордонно - політичні гасла про мир, свободу і волю для всіх колоніяльних країн — були і є тільки тактичними засобами. По суті нічого не змінилося, по суті залишилась єдина-неподільна Росія з панівною російською „общепонятною" мовою і російською „вищою" культурою. Змінилися фразеологія, назовництво, діялектика, але основною засадою внутрішньої політики залишилась русифікація й централізація управління, а в закордонній політиці — використовування мілітарної потуги імперії для щораз нових територіяльних здобутків.

Від часу Ялтинського й Потсдамського договорів всю Східню й частину Середньої Европи по Дунай, Вислу, Шпре і Влтаву Москва вважає за свій стан посідання. Внутрішня й закордонна політика всіх тих країн мусить підпорядковуватись вказівкам із Москви, а коли вона починає відхилятись від тих вказівок — московські правителі вміють приборкувати непокірних — або економічними санкціями або — танками.

Совєтська імперія — це конґломерат країн і народів, уярмлених в ході сторіч, як тільки Московське князівство почало розростатися коштом ближчих і дальших сусідів. Петро I вперше ввів назву „Росії" — і від того часу Україна стала найболючішою точкою російської імперії, яка стоїть з приналежністю України до неї і впаде з утратою України, як своєї колонії. З друкованих недавно на сторінках „Свободи" „Листів засуджених українських юристів" відомо, що за самі розмови на тему „відриву УССР від СССР" арештують і засуджують в Україні, як за державну зраду. Мрії про „так звану самостійну Україну" — як це формулюють совєтські прокуратори — вважається за найбільший злочин, що підлягає найсуворішим карам. Так було за часів Кирило - Методіївського братства і так є дотепер. Статті 14-та конституції УССР і 17-а конституції СССР — це тільки глум над прагненням до свободи народів уярмлених країн.

Коли раніше міжнародні коментатори з'ясовували інвазію совєтського війська у Чехо - Словаччині як наслідок страху Москви перед „заразливою недугою" лібералізації і демократизації, то тепер уже немає сумніву, що цей страх стосувався в першу черґу — України. Майже одночасно американська аґенція „Шикаґо Дейлі Нюз Сервіс" і західньонімецький „Шпіґель" у Гамбурзі принесли по суті тотожні вістки про ґенезу постанови московського Політбюра — окупувати Чехо - Словаччину. Надихані свободою, радіопередачі українською мовою з Пряшева видались кремлівським правителям небезпечною загрозою для обрусительної партійно-державної системи в Україні. Найбільш напасливим речником московського сталінізму на засіданнях Політбюра і на нарадах з чеськими та словацькими діячами виявився Петро Шелест, а найпалкішим речником аґресивного російського мілітаризму — маршал Андрей Гречко. Це ті малороси, які тягнуть воза російської великодержавної політики і думають уже тільки її катеґоріями, а не катеґоріями країни, що їх породила.

Україна — це невральгічний пункт Совєтського Союзу, невральгічний пункт совєтської закордонної політики. ЗСА й інші західні держави, наставлені на співіснування з СССР, свідомі цього: вони не заторкують ніколи проблеми деколонізації Східньої Европи, бо знають, що порушення такої проблеми було б кінцем навіть теоретичного й ілюзоричного співіснування. Минулого тижня, коли британський амбасадор в Об'єднаних Націях лорд Карадан порадив Якову Малікові, щоб Совєти пішли за прикладом Британії і звернули чехам свободу, як Британія привернула була її своїм колишнім колоніям — Малік запінився і загрозив бойкотом Об'єднаних Націй...

СССР шантажує Захід загрозою атомової війни і цим шантажем зберігає „єдину неподільну". А всі свободолюбні думки й жести здавлює у себе і в своїх сусідів терором. Але як довго може втриматися такий стан?! Ідея понаднаціонального, міжнародного комунізму збанкрутувала без решти: за символ такого банкрутства можна вважати недавно встановлені протилетунські гармати на летовищі під Беоґрадом. На Сході Европи дозволений тільки російський націоналізм. Але всесвітня історія заперечує такий монополь.

Мих. Килимний

НАУКА З ЧЕХІВ

Куритиба. — Сьогодні в Чехо - Словаччині коли ще все не устабілізувалось, то бодай перестало клекотіти. Отже, прийшов час зробити належні висновки, які можуть придатися й нам, українцям, в майбутньому.

Хто прийшов до Праги?

Формально ніби війська п'яти учасників Варшавського Пакту (СССР, Польщі, Мадярщини, Болгарії, Східньої Німеччини) до учасника шостого, яким є Чехо - Словаччина, бо вона „трохи збилася" з „єдиноправильного шляху пролетарського інтернаціоналізму" і тому завдає шкоди сама собі і всім „братнім соціялістичним країнам". Так говориться і пишеться в Москві, Варшаві, Будапешті, Софії та Берліні. Але увесь інший світ, у тому числі й комуністичний, додержується протилежної думки. Вже цей факт має величезне значення.

Промовистий плякат зустрічав совєтські війська на перехрестях доріг у часі їхнього „переможного" маршу: совєтський танк торощить прикордонний стовп ЧССР і труп в уніформі гітлерівського есесівця кістлявою рукою вказує йому напрямок на Прагу... Пригадаємо ще кілька транспарентів: „Геть російських фашистів з нашої землі!", „Учні Гітлера — забирайтеся додому!", „Вам ще мало загарбаного, хочете й нас поневолити?"...

У зв'язку з окупацією, в Празі виникли труднощі з постачанням харчів. Якийсь совєтський політрук вирішив для пропаґанди роздати людям на вулиці трохи хліба з маслом. З вантажного авта він гукнув до котроїсь жінки, щоб підійшла ближче. Жінка, гордо піднісши голову, заявила: „До московського хліба не хочу й доторкнутися!"

Чу Ен-лай, формальний голова уряду червоного Китаю, не вважаючи на те, що керівників Чехо - Словаччини вважає він „ревізіоністами" та „зрадниками" комунізму, гостро засудив загарбницькі дії кремлівських можновладців, назвавши їх „звироднілими фашистами-імперіялістами". Засудили Москву і в комуністичній Юґославії і навіть у Румунії, яка є членом Варшавського пакту. Неґативно до „приборкання" Чехо - Словаччини поставилися комуністичні партії Франції, Італії, Бельгії. Нема що говорити про пресу, громадську думку й уряди демократичних держав. Це саме стосується і ОН, де, хоч справу й не полагодили в користь Чехо-Словаччини, але переважна більшість держав - членів цієї організації не приховувала свого неприхильного ставлення до наслідників Сталіна.

Чому саме Москва?

В зв'язку з подіями в Чехо - Словаччині, говорять тільки про Москву. Про Польщу, Мадярщину, Болгарію та Східню Німеччину згадують лише, як про країни, запряжені до московського воза. І справді, кількість совєтських військ значно переважає собою кількість військ усіх разом узятих інших учасників Пакту. Зброя вся — совєтська, Головний командант і начальник штабу — до речі, колишній військовий консультант Сталіна, генерал - полковник Сергій Штеменко — військ Варшавського пакту теж совєтські. До того ж совєтські війська мають постій у більшості країн Варшавського пакту, а війська інших країн того ж таки Пакту не допускаються на терени СССР.

З чого складається червона імперія?

За державною конституцією СССР має в своєму складі автономні (національні) райони, автономні округи, автономні області, автономні республіки і союзні республіки. При чому автономні республіки, області, округи і райони має, здається, тільки Російська федеративна республіка (РСФСР). Але тепер остаточно з'ясувалося, що до її складу входять ще країни-сателіти, для яких „конституцією" є В а р ш а вський пакт. Прикриваючись гаслом „пролетарського інтернаціоналізму" Москва баґнетами й танками може здушити найменший рух спротиву, найменші відцентрові потягнення.

Вийняткове щастя мали Юґославія й Альбанія. От уже Румунії, хоч і має вона на словах підтримку Заходу і червоного Китаю, щастить куди менше. З усього видно, що Москва тільки тимчасово терпить її „ліберальний" уряд.

„Конституції" країн - сателітів значно м'якші, ніж совєтських „союзних республік". Але права тих країн щораз більше ущемлюються Москвою. Кремль часто вносить різного роду поправки та додатки не тільки у Варшавський оборонний пакт, а й в КОМЕКОН (Економічний Пакт) і укладає спеціяльні угоди з поодинокими сателітами. Такі угоди уложено не тільки з Зовнішньою Монголією, а й з Мадярщиною. Про них були лише невиразні пресові повідомлення.

Москва напастує Румунію і Юґославію за те, що перша вже підписала була угоду про взаємодопомогу, а друга тільки збиралася підписати подібну угоду з Чехо-Словаччиною. Тож одним із перших заходів „навернення" Чехо - Словаччини є заборона їй укладати міжнародні угоди, що „не відповідатимуть інтересам Варшавського пакту та братніх соціялістичних країн".

Чи „зачароване коло"?

На наш погляд, зовсім ні. Правда, кожній країні в системі червоної імперії власними силами видертися з московської неволі неможливо, бо завжди таку збунтовану країну Москва втопить у її власній крові. Але зовсім інша річ, коли б повстали відразу кілька країн...

Головне полягає в тому, що фермент невдоволення щодалі наростає, прибирає щораз активніших форм. Це спостерігаємо не тільки в сателітних країнах, а й в „союзних" республіках, насамперед в Україні. Навіть у властивій Росії виявляється гостре невдоволення серед інтелектуалів.

Із одержаних з України матеріялів нас особливо мусить радувати те, що спротив московській шовіністичній політиці розгортається масово. В ньому беруть участь не лише окремі письменники та журналісти, науковці та інженери, але також звичайні робітники (колгоспні селяни завжди вороже ставилися й ставляться до режиму). Нас мусить радувати і той факт, що український національний спротив не обмежується Києвом та західніми областями, а виявляється і в Донбасі і навіть у Криму. Маємо надію, що внедовзі про такий же спротив дійдуть до нас вістки і з цілинних земель, і з українських поселень у Сибіру та на Далекому Сході.

Влада з цим бореться всіма можливими засобами, але рух спротиву вона вже вгамувати не в стані. Тож кінцева перемога мусить бути за молодим поколінням, воно мусить сказати своє останнє слово. Такий бо закон життя.

А. Бук

МАЙБУТНЄ ЗОЛОТА

(2)

Останніми роками індустрія зуживає майже половину річної продукції світового золота, при чому її запотребування зростає на 12% річно. Якщо ж взяти під увагу збирачів і спекулянтів, які забирають з ринку більше золота, як індустрія, стане ясним, чому його ціна йде вгору, зокрема з 17 березня ц. р., коли стала зобов'язувати двояка ціна. У ЗСА за останній рік індустрія - мистецтво спожили біля 6 млн. унцій, — у три рази більше, як видобуто. Вісім мільйонів унцій спожила індустрія інших країн. Решту-балянс, біля 28 млн. унцій, заощаджено або сховано приватно, так що протягом двох років — уперше в історії фінансів — нічого з видобутого золота не дано для постійно зростаючих потреб - резерв Центральних Банків — Міжнародного Монетарного Фонду. Припускають, що продукція золота за десятиліття обнизиться на 20% і, оскільки кошти видобування зростатимуть, а офіційна ціна на золото не піднесеться, то в 1980 році вона впаде на половину, а в 1990 році індустрія, на думку інженерів-експертів, через брак золота зупиниться.

Ціну на золото початково не реґульовано, і вона дорівнювала вартості золотих монет даної держави. Одначе з часом її стабілізовано-заморожено.

У ЗСА від 1879 до 1933 років були в обігу золоті монети і паперові банкноти, які можна було вимінювати на золото. В той час ціна одної унції золота становила 20.67 доляра, і за тих 54 роки кількість випущених грошей не була більша як у дванадцять і менша як у п'ять разів від запасу золота. В січні 1934 року піднесено ціну золота до 35 дол. за унцію і вперше здевальвовано доляр. Ця ціна зобов'язує до сьогодні. Рівночасно заборонено громадянам ЗСА набувати і держати чисте золото під загрозою кари до 10 тисяч дол. і 10 років тюрми.

В тих часах ЗСА нагромадили великий запас золота, хоча його ціна в порівнянні з іншими металами і продуктами була високою.

Одначе ціни постійно на все зростали, а заморожена ціна на золото знецінювала його вартість, через що в останніх двох десятиліттях зменшився приплив - експлуатація золота. Вслід за тим надщербилися запаси американського і світового золота та монетарних резерв, кількість випущених грошей зростала, і тепер їх у 30 разів більше від запасу золота, так що дійсні резерви стали псевдозолотом. Копальні поступово ліквідувалися, не видержуючи високих коштів продукції при низькій ціні на золото. Кошти продукції, починаючи від 1960 року, зростали щороку пересічно на 3.5%, і тепер кошт мелення одної тонни руди становить замість 3.80 дол. в 1949 році — 8.5 доляра.

Ціна американського ринкового золота в останніх двох десятиліттях спірально підносилася і спадала. Спершу достава золота на ринок була дуже обмежена, а великий попит підніс ціну до 52 долярів за унцію (1949). Пізніше нагальна продукція Південної Африки й широкий продаж знизили ціну до 34.95 дол. (1953), одначе вона ніколи не загрожувала офіційній ціні 35 долярів. В 1961 році ЗСА з Центральними Банками вільного світу заморозили ціну ринкового золота. Щойно 17 березня ц. р. ЗСА з семи державами „бльоку золота", устійнили двояку ціну. З того дня почалась одверта погоня за жовтим металом.

У 1954 році Франція, втративши колонії т Індо-Китаї, почала через свої банки у Ляосі, Камбоджі і В'єтнамі масово громадити американські доляри, які напливали туди у формі економічної і мілітарної допомог. Ці доляри міняла вона на американське золото і в такий спосіб придбала його біля п'яти більйонів долярів. Робила вона це з розмислом, щоб захитати доляр, забезпечити стабільність франка (який, до речі, від першої світової війни вже 14 разів девальвовано) і стати другим після ЗСА найбільшим посідачем золотих резерв. На пресовій конференції у Парижі минулого листопада де Голль одверто домагався піднести ціну на золото до 70 долярів за унцію, здевальвувати доляр, збільшити світові резерви золота і вернутись до твердої монетарної системи в міжнародних торговельних зносинах, забуваючи при тому, що девальвація доляра спричинила б монетарний хаос і зруйнувала світову торгівлю. Заатакував де Ґолль, зокрема, американський бизнес, який, мовляв, угроблює Францію. До речі, за останніх 15 років американські інвестиції у Франції зросли з 217 млн. долярів до 1.7 блн. долярів, одначе не через сильнішу чи вищу американську економію, а радше через експортацію інфляційного доляра. Велику дозу долярів - золота придбала Франція з конта пляну Маршалла, НАТО, а також від американських туристів, які щороку лишають там мільйони долярів.

Нічого дивного, що все це викликало гостру реакцію серед американців, зокрема в Конгресі, який домагався спинити виміну доляра на золото, поки Франція не сплатить ЗСА своїх боргів - зобов'язань: 6.7 блн. долярів з першої світової війни, які вона перестала платити ще в 1932 році, і 350 млн. долярів із загальної суми 2.534 блн. долярів — з другої світової війни. Крім тих боргів ЗСА дали Франції протягом останніх 20 років понад 9.5 блн. долярів економічно-мілітарної допомоги. Це була та допомога „вуйка Сема", яка поставила знищену мілітарно й економічно Францію на ноги, поминаючи пролляту американськими вояками кров, які рятували незалежність Франції.

Наслідуючи Францію, лише в кількох державах міняли резерви долярів на американське золото. Робили це переважно приватники-спекулянти. Держави „бльоку золота", як і Европейської Економічної Спільноти, не вдаються до цих операцій. Зокрема Японія, яка має коло двох більйонів долярів резерв, не міняє їх на золото.

Дальшим поштовхом у погоні за золотом була минулого листопада девальвація в Британії фунта стерлінґів (14.3%). Як виглядає, здевальвовано його замало і друга девалявація, на думку европейських фінансистів, неминуча. Зараз по проголошенні девальвації англійці масово міняли фунти на доляри - золото, так що запаси його в Британії, а відтак і в ЗСА почали наглo зменшуватися. На біржах Лондону, Парижу, Цюріху і Брюсселю закишіло, і протягом одного дня десятки тонн золота змінили свого власника. Протягом тижня торг жовтим металом у Лондоні виносив 300 тонн (у 120 разів більше від нормального тижневого торгу). Побіч інвесторів і збирачів золота появились на ринку лихварі-спекулянти, які купували-міняли золото по офіційній ціні 35 долярів за одну унцію. Протягом короткого часу вони згромадили понад чотири більйони долярів. Ціна на золото зростала, не зважаючи на те, що країни „бльоку золота" на чолі зі ЗСА старалися заспокоїти всі апетити.

(Продовження буде)

Микола Пінкас

У БОРОТЬБІ ПРОТИ ЗБРОЙНОГО ПІДПІЛЛЯ 1944-1947 РР.

Під таким заголовком 1966 року у Видавництві Міністерства Оборони у Варшаві появилася друком книжка польською мовою, в якій опубліковано історично-військові матеріяли про боротьбу польських, російських і чеських військ проти збройного підпілля АК, ВІН та УПА, що діяли в тих роках на терені Польщі й Закерзоння.

Зміст книжки: Марія Турлейська — Передмова і вступ; Влодзімєж Новацький — Організація і діяльність внутрішніх військ (серпень 1944-травень 1945 рр.); Маріян Стисяк — У боротьбі зі збройним підпіллям на „Подгалю"; Роман Маліновський — Участь частин ВП і КБВ в боротьбі з частинами „Орлика"; Тадеуш Лубінський — Боротьба з збройним підпіллям НЗВ у Воєвідстві Бялостоцкім та Ян Чапля — Боротьба з ОУН-УПА в роках 1944-1947 (курінь „Залізняка").

Матеріяли про боротьбу з польським підпіллям автори використали з архіву Міністерства Оборони ВП, КБВ та з архіву АК і ВІН. Щождо боротьби з ОУН-УПА, то автор Ян Чапля майже в цілості використовує матеріял, здобутий з підпільного архіву Провідника ОУН на Закерзонні „Стяга", „Залізняка", „Калиновича" і інших. Багато матеріялу авторові дали зізнання на судовому процесі Шпонтака - „Залізняка", а також деякі українські публікації, які появилися на еміграції, як д-ра Петра Мірчука і ін. Автори цієї книжки, описуючи боротьбу польського підпілля, стараються не заплямити польського імени і досить поблажливо відносяться до його командирів і стрільців. Зате, пишучи про українське підпілля ОУН - УПА, не можуть обійтися без брутальних висловів.

З огляду на те, що матеріял Яна Чаплі про боротьбу ОУН - УПА ніде до цього часу ще не був друкований в українській пресі чи журналах, автор цих рядків вважав за доцільне перекласти його на українську мову з дуже малими скороченнями непристойних висловів на адресу ОУН - УПА. Цей матеріял має 65 сторінок друку, мапу Закерзоння, розподілену на п'ять районів, в яких оперували курені „Прірви", „З а л і з н яка", „Байди", „Рена" та сотні „Смирного" і „Лиса", кілька схем організаційного проводу ОУН - УПА на Закерзонні, куреня УПА „Залізняка", УПА-„Сян" в Закерзонському Краю і т. п. Якщо котресь із наших видавництв погодиться цей матеріял опублікувати, автор цих рядків радо послужить.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Лука Луців

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В ПЕРШИХ РІЧНИКАХ „СВОБОДИ"

(2)

Часом автор вживав і гострих слів у своїх віршах. Вірш „Моїм врагам" закінчив о. Грушка так:

Ви хочете, щоб я пішов
Проч із Америки?
Хіба тоді, як усохнуть
Ваші язики!

(„Свобода", ч. 25, 1894)

Багато наших людей виконували тоді найважчу роботу. Багато працювали в копальнях вугілля в стейті Пенсилвенія. І о. Грушка написав аж дві поеми на цю тему. В поемі „Пісня майнера" (ч. 34 і 35, 1894 р.) малює автор важку працю вуглекопа. (Ця поема передрукована в 35 ч. „Свободи" з 1895 р. і там вона має 120 рядків.)

Під землею я працюю,
Свій гріб я копаю,
Щоб вам хату поставити
У рідному краю.

Ломись, скало, сипся вугля!
Не згори, но з боку.
Помож, Боже, доробити
До Нового Року.

Потім піду у край рідний,
У рідненьке село.
Там з женою, з дитиною
Стану жить весело.

А в 46 ч. цього ж річника „Свободи" знаходимо ще одну поему з цієї самої тематики „Майнерська сирота". Вуглекоп загинув у копальні, а його діти не були забезпечені.

Босі, голі і голодні
В нетопленій хаті. —
Христе, Боже народжений,
Нема нашої тати.

Ця тематика з життя вуглекопів була гостро актуальна тоді, бо і 1895 р. аж у чотирьох числах „Свободи" (6, 8, 9 і 10) надруковане довше оповідання „Сила волі", яке має підзаголовок „Образок з русько-американського життя", і так зачинається:

„Було се літньою порою в місяці червні 189.. Малий плейзик Н. захований між чорними насипами уже вибраного вугля, лишень раз на місяць, то єсть на пейду, набирав якогось надзвичайного руху і життя, наче у нас у старім краю жидівське містечко в день річного ярмарку."

А в 38 ч. „Свободи" з 1895 р. зустрічаємо і останню частину цієї „майнерської" трилогії під заголовком „Поворот майнера на родину". В цій поемі, довгій на 180 рядків, автор малює нещастя української родини в рідному краю. Вуглекоп Іван вертається з Америки додому і застає свою жінку мертвою.

Та став білий мов та стіна,
За серце вхопився,
Коло жінки на долівку
Трупом повалився.

На Великдень з села діти
Гралися крашанками,
Тільки двоє Іванових
Вливались сльозами.

1896 р. о. Грушка перестав писати оповідання, бо користувався співпрацею і передруком творів письменників зі старого краю. Але він і далі продовжує писати вірші, і його прізвище зустрічаємо під такими поезіями: „Різдво" (переклав з італійської мови Гр. Гр. Італійський автор Манзоні), ч. 1.; „Пісень руських виходців до Бразилії", ч. 7; „Марш Союзівців", ч. 8. Крім цього в числах 39 і 40 надруковано довшу поему автора Гр. Гр. під заголовком „Чорні приятелі". Можна б здогадуватися, що вірші без підписів „Стріча або іронія судьби" в 5 ч. „Свободи" з т. р. та „Америка" в 40 ч. також належать авторству о. Грушки. В третьому і четвертому числах „Свободи" вміщена поема цього ж автора під заголовком „Син нероба", а в другому числі „Американський батько".

Вірш „Пісень руських виходців до Бразилії" цікава тим, що тут автор уживає вперше назви для давньої батьківщини „Русь - Україна".

Бувай ми здорова,
Дорога родино!
Востаннє прощаєм
Тебе, Русь-Вкраїно!..

Про „Україну" писав в 23 числі „Свободи" з 1896 р. і „смиренний літописець Гончаренко-українець":

„По Божій милості ми маємо тепер нашу величезну Слободу в Алясці і будем працювати всі міцним поступом для свята Макавеїв на Україні".

В поемі „Чорні приятелі" показав о. Грушка не тільки патріотичну сторінку своєї душі, але також і свою глибоку людяність. Автор розповідає, як наш робітник знайшов щирого приятеля в негрі, який допоміг українцеві в нещастю:

Ось такі то в мене браття
Приятелі були.
Шкіра чорна, — серце добре,
Та й добра натура.

В них пізнав я першим разом
Правду слова того,
Що не все, що блищить
зверху,
З золота щирого.

Коли нам приходиться коротко схарактеризувати літературну творчість о. Гр. Грушки, то можна це зробити такими словами: Автор не дбав про оригінальну форму своїх віршів. Він не наслідував навіть новіших наших поетів, хоч би таких як Іван Франко або Леся Українка, бо йому вистачала коломийкова строфа Шевченка і Руданського. В змісті о. Грушка був письменником, що відзивався на всі наболілі злободенні теми, в своїй ідеології керувався добром українського народу, що шукав поліпшення своєї долі у вільній країні Вашинґтона. Треба тут додати, що перші наші іміґранти не їхали до Америки з думкою залишатися в цій країні. Вони їхали сюди тоді на те, щоб тут заробити грошей та поліпшити свою долю в рідному краю. Це найкраще бачимо з Грушчиної поеми „Поворот майнера", про яку ми згадували вище. О. Грушка робив працю піонера-каменяра, і навіть передрукував Франкову поему „Каменярі" в 52 ч. „Свободи" з 1896 року. Годиться прикінці навести слова о. Грушки, які він вже з рідного краю прислав був на двадцяті роковини „Свободи":

„З піднесеним чолом, з подвійною витривалістю видавав я „Свободу". Незабаром прийшла радісна новина, що гурток священиків і декотрих освічених робітників задумав оснувати свій народний „Союз", бо наші церковні братства і хмара поодиноких робітників належали до словацьких єднот, сполків і т. д., і в цей спосіб підпомагали своєю кервавицею чужинців, не раз настроєних проти українців дуже ворожо. Ах! Як це легко задумати свій „Союз" зав'язати, але як тяжко було діло зділати..."

Отець Грушка дбав також про те, щоб наші земляки мали що читати! Вже в третьому числі „Свободи" з 1894 р. читаємо таке повідомлення:

„Редакція „Свободи" післала до старого краю по всякого роду книжки за суму 300 долярів. Хто буде потребувати яких книжок, най трохи зачекає, а дістане".

В п'ятому числі з 1 березня 1894 р. вже був список „книг до спродажі", і між ними були такі твори, як „Орлеанська діва", „Шляхта ходачкова" Гр. Цеглинського, „Месть верховинця" М. Устіяновича, „Як козам роги виправляють" О. Федьковича, „Історія Руси" та інші. Одночасно редакція доносила, що „не дуже багато маєм на складі, бо дуже багато книжок розходиться щодня", тому ми „післали по новий транспорт за 500 долярів".

(Далі буде)

ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ —

ПОТРІБНО: $600,000; ЗІБРАНО ДОСІ: $512,000; ВПЛИНУЛО В ОСТАННІХ ДНЯХ: $11,000; ЩЕ ПОТРІБНО: $77,000

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ НА: UKRAINIAN STUDIES CHAIR FUND, 302 WEST 13th STREET, NEW YORK, N.Y. 100014

Д-р Мирослав Зелик

КОШИЦІ І ПРЯШІВ В ПЕРШИХ ДНЯХ СОВЄТСЬКОЇ ІНВАЗІЇ

З летовища Бредлі Філд під Гартфордом, Конн. тільки сім годин льоту джетовим літаком до вічного міста, Риму. Дев'ять днів в Італії пробігають швидко і я з моєю дружиною прибуваємо до Австрії, щоб по кількох днях виїхати до Мюнхену.

В дорозі із Мюнхену до Праги, поїзд зупиняється на півтори години в чеському прикордонному містечку Чеб для перевірки пашпортів. Наглядним стає наявність жінок на станції, які виконують функції залізничих кондукторів, транспортових працівників, замітачів і т.п. Станція не відновлена і викликає понуре враження. Робітники ручно виконують працю, яку в нашому світі проводиться змеханізовано. Поїзд рушає і дуже повільно прямує в сторону Праги. Станція в Празі занедбана, багатолюдна і гомінка, на кожному кроці безліч туристів. За таксі треба стояти в черзі. З бідою пощастило дістатися до готелю. Обслуга в готелю і ресторані незвичайно ввічлива. В Празі лише де-не-де завважується відновлені будинки, мало нових споруд, однак Прага пульсує нормальним, веселим життям. В крамницях можна купувати харчі і напитки по релятивно низьки цінах. Одяги і взуття дешевої якости, на вулицях ще багато старих, передвоєнних автомобілів, як Татра, Фіят, Штаєр й інші. Сьогодні ще ніхто не сподівається, що за кілька днів на всіх кордонах Чехо-Словаччини стануть залізним обручем війська Варшавського пакту і „визволять" нарід, який вже дещо привик до волі. Спокійно проходжуються туристи по Градчанах і Вацлавському Намєсті. Чеські провідники по-німецьки й англійськи пояснюють пам'ятки минулого. В Градчанах оглядаємо пам'ятник-гробницю короля св. Вацлава, Міністерство закордонних справ, палату президента Свободи, опісля їдемо до Карлового Університету. З розмови з чехами можна переконатися про їх ресантимент до москалів. На залізниці і в трамваях чуємо розмови приблизно такого характеру: „Тепер, коли ми вже самостійні, в швидкому часі відбудуємо наше економічне життя і зрівняємося з країнами Західньої Европи. Ми, чехи, нарід здібний і працьовитий, вже не мусимо з ніким ділитися нашим надбанням. Русове пішли геть і цього тільки нам треба".

Совєтські танки в Празі

Один чеський „комуніст" заявив мені, що він вступив до ком. партії, щоб мати змогу працювати за фахом і додав: „Таких, як я, багато, моя дружина, завдяки членству в партії одержала добре платну працю".

Після чотирьох днів у Празі, продовжуємо на поліційній станиці наші візи. В сусідстві поліції стоїть каплиця Яна Гуса. Там бачили ми за склом оригінальну заголовну сторінку музичного твору Лисенка до поеми Т. Шевченка „Ян Гус". Цього самого дня виїхали ми до Кошиць літаком, щоб на другий день залізницею дістатися до Пряшева. Довелося заночувати в Кошицях в готелі „Гутнік", де вся обслуга говорила по-мадярськи.

Ранком слухаємо радіо й нас приголомшує вістка, що вся Чехо-Словаччина окупована військами Варшавського пакту. Збігаю в долину, щоб побачитися з іншими туристами і порадитися, що робити в такій складній ситуації. Переконуюся, що готель світить пусткою. Перший раз в моєму житті я проспав совєтську інвазію. Ще вчора увечері перед готелем я бачив безліч чужинецьких автомобілів, сьогодні залишилося тільки одне австрійське авто. Панночка, яка ще вчора реєструвала нас в готелі, біжить до нас з нашими пашпортами і благає швидко покинути готель, бо, мовляв, комуністи Новотного можуть нас „потурбувати". В таку хвилину нормально думаючу людину опановує зовсім оправданий страх. Над Кошицями низько пролітають совєтські літаки і свист моторів приголомшує людей. На щастя прилучуємося до групи шести австрійських інженерів, які відвезли нас на залізничну станцію їхнім малим автомобілем. Через брак місця ми не могли виїхати з ними до Австрії. На станції треба було негайно стати в чергу і придбати десять булочок, пів фунта ковбаси й одну консерву з голубцями. Це все. Швидко крамниця спорожніла. Люди позаду нас спокійно розійшлися.

Бажаємо швидко залишити окуповану країну, резиґнуємо з відвідин у Пряшеві і купуємо залізничні білети на Братіславу, а там вже перейдемо кордон до Австрії. На запит, коли від'їжджає поїзд, інформатор знизує плечима. На станції постала така тіснота, що годі рухатися. Поліційної охорони ніде не видно, люди залишені на свою власну долю. Тепер можуть нас ограбити, вбити і ніхто не знатиме, що з нами сталося. Але на щастя переконуюся, що подорожні це словацькі селяни, задумані, сумні і повні туги за втраченою волею. До нас відносяться по-дружньому Залишаю дружину на станції з клунками, а сам поспішаю пішком до міста розвідати про ситуацію і можливо підшукати шофера, який за великого хабаря повіз би нас до австрійської границі (500 км.). Гучномовці передають на вулицях Кошиць українську радіопрограму, де засуджується інвазію, як інтервенцію чужих держав у мирній країні і закликається населення зберегти спокій і не провокувати загарбників до стріляння. На більших перехрестях вулиць великі маси людей, які демонструють на кілька метрів перед большевицькими танками. У вікнах крамниць, на вуличному асфальті, на мурах, видніють написи: „Москалі, йдіть домів", „Нехай живе Свобода і Дубчек", „Вчора брати, сьогодні вороги", „Гітлер 1938 — Брежнєв 1968". На домах видніють чеські коругви, а побіч них чорні на знак жалоби. Сьогодні ніхто не працює, все населення на вулицях. На силу знайшов я будинок поліції, щоб порадитися, що робити. З великим зрозумінням і співчуттям пояснили мені, що зараз треба ждати на нормалізацію ситуації, яка хтозна, коли прийде. Там також довідався, що всі кордони ЧССР закриті і за кордон не випускають нікого.

(Продовження буде)

ТАКОЖ НІМЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ ДОБАЧУЄ УКРАЇНСЬКИЙ АРҐУМЕНТ У СОВЄТСЬКІЙ ІНВАЗІЇ НА ЧССР

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зувані радіослухачами в Україні програми Пряшівського радіо розповсюджувались аж до Естонії, Латвії і Литви, населення на совєтській території їх жадібно слухало, бо навіть сама назва циклю тих радіопередач була чимсь новим — „Свобода і соціялізм співмісні".

„Дер Шпіґель" подає, що вже десь через місяць вплив радіопрограм українською мовою з Пряшева почав „даватись взнаки" не тільки в Україні, а і в інших республіках СССР, аж до Литви. Припускають, що навіть у статті російського акад. Сахарова згадка про багатопартійну систему — це наслідок тих радіопередач. Звичайно, підкреслює „Дер Шпіґель", найбільший вплив мало Пряшівське радіо на самих таки українців в УССР. В Україні почали скликати відкриті комуністичні мітинґи і збори. В Києві й Харкові обговорювали питання лібералізації партії, почали висувати питання про ліквідацію цензури та виступали проти монополістичних тенденцій у совєтському господарстві. Що Україна є найбільш невральгічним пунктом в цілому СССР свідчать виступи її партійного „боса" П. Шелеста, який ще задовго до конференції в Черні й Братиславі вимагав, щоб ЧССР негайно окупувати. На конференціях у тих містах Шелеста підтримали совєтські діячі українського походження Подгорний і Кириленко, а потім і маршал Гречко, а також Пельше — колишній генеральний секретар ЦК комуністичної партії Латвії. На початку серпня становище, на думку П. Шелеста, в Українській ССР так погіршилось, що треба було негайно вживати радикальних заходів проти уряду Дубчека в Чехо-Словаччині. Врешті-решт Брежньов та інші „вожді" в Кремлі переконались, що „чехо-словацька хвороба" лібералізації й демократизації режиму почала вже перекидатись на інші сателітні країни, в Україну й ін. совєтські республіки. У висліді — несподіваний напад військ СССР та вірних сателітів на Чехо-Словаччину. У тому ж числі журналу „Дер Шпіґель", з 26 серпня, Крістіян Шмідт-Гоєр розповідає про події останніх років в совєтській Україні, включно з арештами біля 200 молодих інтелектуалів, переслідування поетки Ліни Костенко й ін. письменників молодшої ґенерації за висловлену в модерній формі любов до України, згадує про О. Гончара; згадує, що в совєтській українській пресі молодь запитувала, чому в Польщі, Чехо-Словаччині й де-інде молодь може слухати західню музику й танцювати модерні танці, а в Україні не можна? „Дер Шпіґель" дав також історичний екскурс, зазначивши, що в 1917 р. Україна вийшла із складу Російської імперії, проголосила свою державну незалежність, яку згодом знову потоптала Москва Леніна, створивши „український совєтський уряд" не з українців, а з росіян.

З невимовним жалем і смутком повідомляємо Приятелів, Знайомих і широкі кути Українського Громадянства, що в неділю, 15-го вересня 1968 року у Торонті, Канада, на 57-му році життя, несподівано відійшов у Вічність

МАҐІСТЕР ЮРИДИЧНИХ НАУК

бл. п. ЯРОСЛАВ СТЕПАН СПОЛЬСЬКИЙ

співосновник та співвласник і віцепрезидент фірми продажу нерухомостей Р. Чолкан і С-ка, політичний і суспільний діяч та член багатьох українських організацій і товариств.

ПАНАХИДИ о год. 8-ій веч. у понеділок і вівторок у похоронній каплиці Кардинала при вул. Аннет, а **ПОХОРОН** в середу, 18-го вересня 1968 р. о год. 9:30 рано з церкви св. о. Миколая на цвинтар „Проспект".

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Слова щирого співчуття Родині Покійного висловлюють

УПРАВА і СПІВРОБІТНИКИ
СПІЛКИ ПРОДАЖУ НЕРУХОМОСТЕЙ
Р. ЧОЛКАН і С-КА

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 17-го вересня 1968 р. помер на серцевий удар наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і БРАТ

БЛ. П.

ІВАН МАЛЕЦЬ

народжений 7-го липня 1923 року в Старім Селі, пов. Рава Руська, Україна, довголітній секретар 130 Відділу УНСоюзу — Т-ва св. Володимира в Ню Йорку.

ПАНАХИДА в четвер, 19-го вересня 1968 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми.

ПОХОРОН в п'ятницю, 20-го вересня 1968 р. о год. 9:30 ранку до церкви св. Юра, а опісля на цвинтар.

В глибокому смутку:

НАТАЛІЯ — дружина
БОГДАН — син
АНДРІЙ і ФЕДІР — брати в Україні

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" в НЮ ЙОРКУ

подає своїм Членам і Українському Громадянству сумну вістку, що в суботу, 14 вересня 1968 року відійшов у Вічність наш Довголітній Працівник

бл. п. радник ВОЛОДИМИР БАРАНЕЦЬКИЙ

нар. 1890 р., бувший вищий адміністраційний урядник у Станиславові, член численних українських організацій на Батьківщині та на еміґрації.

ПОХОРОН відбудеться в середу, дня 18-го вересня 1968 р. о год. 10-ій рано з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку на цвинтар в New Brunswick, N.J.

Родині Покійного складаємо вислови щирого співчуття.

УПРАВА і ТОВАРИШІ ПРАЦІ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в суботу, дня 14-го вересня 1968 року упокоївся в Бозі, після довгої і тяжкої недуги, на 78-му році життя

наш Дорогий МУЖ і ШВАҐЕР

бл. п. радник ВОЛОДИМИР БАРАНЕЦЬКИЙ

ПАНАХИДА відслужена у вівторок, 17-го вересня 1968 р. в похоронному заведенні Петра Яреми.

ПОХОРОН відбудеться у середу, 18-го вересня 1968 року о год. 9:30 рано з похоронного заведення до української Католицької Церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідси на цвинтар в New Brunswick, N.J.

Горем прибиті:

ІВАННА — дружина
ГАЛИНА ЛУКАШЕВСЬКА — шваґрова

ЛИТОВСЬКІ ПРИЯТЕЛІ
СКЛАДАЮТЬ ЦІЄЮ ДОРОГОЮ ПАНІ
УЛЯНІ ЦЕЛЕВИЧ
НАЙЩИРШІ ВИЯВИ СПІВЧУТТЯ
З ПРИВОДУ ВТРАТИ ДОРОГОЇ ДОНІ

ЛЯРИСИ

JONAS JURKUNAS
Dr. JUOZAS KIZYS
LEVAS PRAPUOLENIS

11. IX. 1968
Chicago, Ill.

Замість квітів на могилу
бл. п. **ТАМАРИ ПЕТРІВ**
складаємо пожертву в сумі 15.00 долярів на Катедру Українознавства при Гарвардському Університеті.

Мґр. Роман і Ольга ФЕДОРІВ

Замість квітів на могилу
бл. п. **ОЛЕНИ МОСОРИ**
складаю $25.00 на НТШ.

ВШ. Родині Покійної висловлюю щире співчуття.

Д-р Богдан ҐАРБОВСЬКИЙ

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
НАШОГО ДОРОГОГО МУЖА І БАТЬКА

св. п.
Інж. ОРЕСТА СЕМЧИШИНА

буде відправлена

ПАНАХИДА

НА УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ В БАНД БРУКУ, Н. ДЖ.

22-го вересня 1968 р., о год. 2-ій дня

Просимо Друзів і Приятелів помолитися за Спокій Його Душі.

ТЕТЬЯНА — дружина
ЮРКО і АННА — діти

В суботу, 21 вересня 1968 р.

в 23-тю РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
МОЄЇ НЕЗАБУТНЬОЇ ДОНІ

ЛЕСІ ІВЧЕНКО

о 12-ій годині дня
буде відправлена

ПАНАХИДА

над її могилою в Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Друзів і Читачів її книжки прошу помолитись за спокій її душі.

МАТИ

Історія України в Стейтовому Університеті, Акрон, Огайо

У програмі вечірніх курсів Стейтового Університету в Акроні, завдяки старанням проф. д-р Теодора Мацькова вже вчетвертий рік буде проводжуватися курс історії України.

В осінньому семестрі 1968 р., згідно з текстом офіційного університетського бюлетеня, (1968, стор. 28), так подано про курс історії України (по англійськи):

„Історія Української Культури; ч. курсу: 971:07-01. Цей Курс відноситься до політичного, соціяльного та релігійного життя в Україні від 1663 до 1764 рр., цебто: концепція гетьмана П. Дорошенка (1665-1676) з'єднати Україну під турецьким протекторатом, доба гетьмана І. Мазепи (1687-1709) та його союз зі шведським королем; знесення Гетьманату (1722-1727, 1734-1750) та його відновлення за гетьманів Д. Апостола (1727-1734) і К. Розумовського (1750-1764)."

Заходами Учительської Громади в Клівленді викладо з історії України будуть відбуватися в домівці Культурно Освітнього Осередку, 4436 Стейт рд., у Клівленді. Початок викладів у п'ятницю, 20 вересня 1968 р., в 7:30 вечора.

Цей курс історії України буде викладати д-р Мацьків, професор Акронського Університету, автор багатьох праць з історії Ковиччини, якого найновіша праця п. н. „Князь Мазепа, Гетьман України, в англійських торочасних джерелах, 1687-1709." (по англійськи), вийшла недавно накладом Українського Публіцистично - Наукового Інституту в Шикаґо. Щоб дати можливість охочим студіювати українську історію, проф. Мацьків буде доїжджати з Акрону до Клівленду. Зайвим є підчеркувати, що вдержання цього курсу історії України в Акронському Університеті, це не тільки нагода вивчати і поширювати знання рідної історії, але теж справа нашого престижу.

Перед вокальним речиталем Юлії Шашаровської у Філядельфії

Домашні обставини Юлії Шашаровської ніяк не сприяли талантові та її продовженим здібностям розвивати їх в ділянці співу.

Опинилася вона в скитальському таборі в Байройті в Німеччині. Там відбувала концерти та музично — вокальні імпрези. По двох, трьох концертах прийшла до висновку, що вона не підготована, щоб зрозуміти силу й красу музичного мистецтва. Тож починає від підстав музичної грамоти, від знання її теоретичних основ музики, стильових особливостей окремих жанрів.

Вона навчалася в професійної учительки співу, незабуваючи про всестороннє освіту, беручи приватні лекції в іншої учительки, бувшого високошкільного викладача в Україні.

У цьому часі народжується думка в Юлії Шашаровської школити голос, який Бог дав їй у дарі.

Беручи постійно участь у драматичному аматорському театрі та в хорі в таборі в Байройті, вона з кожним днем набирає свободи сценічних рухів та театральної рутини.

Опинившись у Філядельфії та одружившись із відомим актором і режисером Володимиром Шашаровським, починає правильне студійне навчання співу у відомої педагогічної сили, бувшої співачки Метрополітен Опери Ґраціолі Сільвен, яке завершує з блискучим успіхом в 1964 р.

Юлія Шашаровська, покищо вступила до Студії Ґраціолі Сільвен, мала добру підготову в співака Михайла Дуди.

Речиталь Юлії Шашаровської є висліддом її кількарічної, наполегливої праці над голосом. Відбудеться він 22-вересня о год. 5-ій по пол. в залі Етікел Сосаєті при Ріттенгаз Сквер у Філядельфії.

У програмі: багатий репертуар українських і чужих композиторів, співаний у матірній мові кожного композитора.

Багато пісень та арій буде виконано вперше, тобто ще досі не виконуваних співаками на українській сцені.

Репертуар співачки допомагав підготовляти диригент Роленд Фіоре, професор кляси співу „Академі оф Мюзік" у Філядельфії, в якого Юлія два роки брала спеціяльні лекції.

Богдан Перфецький, один із кращих акомпаніяторів-українців акомпаніюватиме Юлії Шашаровській.

Відома акторка Евдокія Дичко-Блавацька, познайомить авдиторію з композиторами, яких будуть виконувані, та скаже пару слів про солістку - співачку.

Яр. Климовський

Маніфестаційна прогулька Окружної Ради СУА в Ню Йорку

Користаючи з теплої осінньої погоди, Окружна Рада СУА в Ню Йорку запляновала прогульку до Бавнд Бруку, Н. Дж. Ціль прогульки — це маніфестаційні збори в обороні переслідуваних українських діячів культури в двадцятирічча Хартії Прав Людини. Ці маніфестаційні збори відзначимо коротко програмою, звиджениям музею і зложенням вінка на могилі сл. п. Президента д-ра Степана Витвицького.

Прогулька відбудеться в неділю, 22-го вересня, автобусами від УНДому в Ню Йорку, 142 Друга Евню, в год. 9:30 ранку. Ціна в обі сторони — 3 дол. і 50 центів. Поворот додому в год. 6-ій вечором.

Окружна Рада СУА поробила всі заходи, щоб ця прогулька випала гарно і корисно, щоб ми всі з неї скористали, оглянувши речі, про які чуємо і читаємо, але багато з нас в Бавнд Бруку не були, і маємо лиш слабе поняття про наші історичні пам'ятки, що там зберігаються.

Закликаємо наше членство до численної участи. В прогульці можуть взяти участь і не-члени, яких радо між нами повітаємо. Перекуску-харчі членки привезуть зі собою. Голоситись до голів Відділів СУА.

За прес. реферектуру:
Марія Демидчук

КРИТИКУЮТЬ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ ОБЛАСТЬ

У передовиці „Радянської України" з 12 вересня. під наг. „Атеїстичне виховання трудящих", виховляють партійні організації Чернігівської, Київської, Дніпропетровської областей за „успіхи" в боротьбі проти „буржуазної ідеології, релігії". В тій же передовиці скритиковано комуністів Івано-Франківської области — Станиславщини, що вони „втратили дісівсть, наступальність" у боротьбі проти віри в Бога.

Посмертні згадки

Д-р ІВАН КОНЧАК, член 422 Відд. УНС у Філядельфії, Па., помер 9 лютого 1968 р. на 51-му р. життя. Покійний нар. 18 січня 1917 р. від батьків Софії і Михайла — б. учасника українських визвольних змагань 1917-20 р. р. До УНС вступив у лютому 1947 р. Лікарську практику провадив в м. Філядельфії та втішався популярністю серед українців. Залишив у смутку дружину Марію, синів: Івана і Петра та доньку Лин.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Тещук, секр.

МИКОЛА НАЧОВСЬКИЙ, член Т-ва „Україна — 15-ий Відд. УНС у Вашингтоні, Д. К., помер 17 липня 1968 р. Покійний нар. в Березовиці Великих, Україна, 22-го листопада 1894 р. Учасник Листопадового Зриву та Визвольних Змагань, кооперативний та громадський діяч в Чортківі. До Америки прибув в 1950 р., а до УНС вступив в 1951 р. Похоронено Покійного 20 липня 1968 р. на Мт. Олівет цвинтарі у Вашингтоні, Д.К., при участі численної родини, друзів по зброї, членів Т-ва Україна та місцевого громадянства. Полишив у смутку дружину Юлію, доньку Ірену, 3 внуків, 2 сестри і брата у Львові, ближчу і дальшу рідню в Америці, Канаді, Польщі та на рідних землях.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ЮРІЙ КРУК, довголітній член 94 Відд. УНС ім. Маркіяна Шашкевича в Дітройті, Міш., помер 16 серпня 1968 р. на 72 р. життя. Покійний походив з с. Вострів, пов. Станиславів, Галичина. Залишив у смутку дружину, сина, синову і 3 внуків. Похорон відбувся з церкви св. Андрія, а звідтіль на цвинтар White Chapel, Дітройт, Міш. при участі рідних, приятелів і членів УНС.

Вічна Йому Пам'ять!
Басько, секр.

МАРІЯ ГРЕЧУХ, довголітня членка 206 Відд. УНСоюзу в Вунсокет, Р. Ай., померла 15 серпня 1968 р. на 76 році життя. Покійна нар. 5-го травня 1892 р. в с. Буцини, пов. Скалат, Україна. Залишила в смутку сина Вілліяма і доньку зам. М. Де Дженеро і брата М. Кльован, 8 внуків та 3 правнуків. Похорон відбувся 19-го серпня 1968 р. з пох. заведення до Укр. Правосл. Церкви св. Михаїла при участі рідних та приятелів, а відтак на парафіяльний цвинтар Blackston, Mass.

Вічна Їй Пам'ять!
Л. Гардіцк, секр.

ТЕОДОР КОРЧУН, член Т-ва ім. Б. Хмельницького — 137 Відд. УНС в Вест Істон, Па., помер 27 липня 1968 р. на 70 р. життя. До ЗСА прибув в 1913 р. Покійний нар. в с. Пальчинці, пов. Збараж, Зах. Україна. Залишив в смутку дружину Теклю з дому Добуш, доньку Анну, зятя Стефана, внуку, сестричку Ольгу, мужа Михайла та 4 їх дітей. Покійний був тихої вдачі, любив свій нарід і церкву. Похорон відбувся 31 липня 1968 р. при участі рідні, знайомих і членів Відділу до Укр. Кат. Церкви св. Духа, а відтак на парафіяльний цвинтар.

Вічна Йому Пам'ять!
Ст. Колодруб, секр.

ІВАН СИДОР, довголітній член УНС у Рочестері, Н. Й., а згодом Т-ва Україна — 15 Відд. УНС у Вашингтоні, Д. К., помер ненадійно 31 липня 1968 р. Покійний нар. 10 травня 1914 р. в Рочестер, Н. Й. Малолітнім хлопцем виїжджає на Україну, де закінчує народню та середню школу. В 1932 р. повертає до Америки де студіює політичні науки. Брав активну участь в працях Відділів УНС у Рочестері та Вашингтоні, а також в Американсько - Українських громадських організаціях. Останньо працював в Конгресовій Бібліотеці бібліотекарем. Похорон відбувся 3 серп. 1968 р. з місцевої церкви на Мт. Олівет цвинтар у Вашингтоні, Д. К., при участи рідні, членів Відділу та Його друзів. Покійний полишив у смутку дружину Марію, маму та ближчу рідню в Україні.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1968 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в домівці УНДому. — Управа.

СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1968 р.

ПЛЕНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 372 Відд. о год. 7:30 веч., 210 Чорч Ст. в Ігол Гол. Просяться чл. прибути. — Управа.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156-ий Відд. о год. 7:30 веч. Просяться членство прибути. — В. Новак, секр.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 5 Відд. о год. 7-ій веч. в домівці Братства. Просяться чл. прибути. Прогулька на Союзівку відбудеться в неділю 27 жовтня. Всі що хочуть їхати просяться якнайскоріше зголоситись до секретаря і замовити собі місце на автобус. Гостям раді. — М. Хоманчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117-ий Відд. о год. 6:30 веч. в залі Ветеранів, 33 E. 7th St. Просяться прибути і вплатити вкладки. Буде обговорювана справа злуки двох відділів. — Анна Басараб, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ 1968 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. ім. Т. Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просяться чл. прибути. Також просяться приєднувати нових членів. — В. Марущак, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Триквартальні збори 37-го Відд. о год. 3-ій по пол. в УНДомі, 214 Фултон вул. На порядку: звіти Управи і Контр. Комісії за останні три квартали та інші важливі справи. Просяться чл. прибути. — А. Погранизна, предс., — А. Реклайтес, кас., І. Анна Гнатюк, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. по пол. у Вінярського на 482 Мейн Ст. у Патерсоні. Просимо чл. прибути на збори. — І. Бурний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Товариство Дністер 430 Відд. повідомляє, що довголітній секретар п. Осип Вакай зрезигнував зі свого становища, а на його місце прийнято згідно з уповажненням Управи Відділу з дня 18 лютого 1968 і рішення Управи Відділу з дня 23-го березня і з дня 5-го вересня 1968 р. п. Івана Книгиницького, до чеку слідуючих Річних Зборів. Його адреса: Mr. John Knyhynycky, 5821 N. Marchall St., Phila, Pa. 191200. Телефон: WA 4-6088. Вкладки почавши від 5 вересня 1968 р. побиратиме п. Іван Книгиницький, при помочі скарбника п. Миколи Тимкова, в тих самих місцях і годинах, як і до тепер. Всіх членів, які мешкають поза Філядельфією, просимо надсилати вкладки поштою, на вище заподану адресу. — Інж. В. Шипрікевич, предсідник.

ТАРЗАН, ч. 6061 — ТАРЗАНІВКА!

Пливучи до малого кратерового озера, по бамбукові колоди, щоб зробити над озером кабіну, Тарзан і Іто знайшли рожеву кам'яну будову — передісторичну рожеву палату!

— Чи не могли б ми вичистити кімнати і тут жити ... в цім кам'яннім домі?
— Можливо. Але будьте обережні в справі бамбуку... Можемо використовувати його різним способом. Природа обкидує нас обильно своїми дарами!
— Коли б ми були розумними археологічними детективами, то ми взнали б, хто тут жив, і чому вони зникли! Та це тепер наше! Називаймо це місце Тарзанівкою!